

Kadernota 2020 Gemeente Waalre

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Hoofdstuk 1: Financieel perspectief	5
Hoofdstuk 2: Beleidstoevoegingen en ontwikkelingen	9
0 Bestuur en ondersteuning	10
1 Veiligheid	10
2 Verkeer, vervoer en waterstaat.....	11
3 Economie	12
4 Onderwijs.....	12
5 Sport, cultuur en recreatie.....	12
6 Sociaal domein	13
7 Volksgezondheid en milieu.....	16
8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	17
Hoofdstuk 3: Een prioritering in beleidstoevoegingen.....	19

Inleiding

Voor de huidige gemeenteraad is dit de eerste kadernota van deze bestuursperiode 2018 -2022. In verband met de verkiezingen heeft de gemeenteraad vorig jaar geen kadernota vastgesteld. De meeste ambities zoals verwoord in het Waalres Akkoord zijn al opgenomen in de Meerjarenbegroting 2019 – 2022.

Een kadernota is geen verplicht document en heeft in die zin geen formele basis. In tegenstelling tot de begroting en de jaarrekening schrijft de Gemeentewet niet voor dat deze door de raad wordt vastgesteld.

Doelstelling van deze kadernota is het college een aantal financiële én inhoudelijke kaders mee te geven voor het opstellen van de Begroting 2020 en een daarbij behorende Meerjarenraming 2021-2023.

Opzet

De opzet van deze kadernota is wat anders dan in de afgelopen jaren. Aanleiding hiervoor is dat eerder door de raad is aangegeven dat:

1. De discussie over de kadernota minder financieel zou moeten zijn en meer inhoudelijk.
2. De "houdbaarheid" van de visies van de politieke partijen in de Schakel-special zeer beperkt is, omdat de toezending van de meicirculaire te laat is om deze te kunnen verwerken in de kadernota.

Deze kadernota wordt nu in 3 hoofdstukken gepresenteerd:

- *Hoofdstuk 1: Het financieel perspectief*

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe we in aanloop naar de Begroting komen tot de bepaling van onze eventuele "vrije ruimte". We stellen eerst ons financiële vertrekpunt vast, vervolgens benoemen we alle verplichte zaken en verwachte ontwikkelingen die in aanloop naar het opstellen van onze begroting verwerkt moeten worden en hoe we daar mee om gaan. Zo komen we tenslotte tot onze "vrije ruimte": ruimte die in de begroting gebruikt kan worden om nieuwe wensen toe te voegen. In het geval er helemaal geen "vrije ruimte" is, maar zelfs een tekort, zullen er ruimtescheppende maatregelen genomen moeten worden. In beschrijvende zin zal aangegeven worden aan welke maatregelen dan gedacht kan worden. Bij de Begroting 2020 zullen hier indien nodig concrete voorstellen voor gedaan worden.

De belangrijkste externe factor die gaat bepalen of er al dan niet ruimte is en hoe groot die ruimte eventueel is, is de meicirculaire. Deze circulaire verschijnt eind mei en komt daarom te laat om te verwerken in deze kadernota. Daarom worden in deze kadernota geen uitspraken gedaan over die ruimte, maar wordt slechts beschreven (hoofdstuk 1) door welke factoren die ruimte wordt bepaald en welke uitgangspunten daarbij gehanteerd worden.

- *Hoofdstuk 2: Beleidstoevoegingen en ontwikkelingen*

Dit hoofdstuk vormt een lijst van beleidstoevoegingen. Dit zijn wensen die ingevuld kunnen worden, indien er onder andere ten gevolge van de meicirculaire ruimte in onze begroting ontstaat. Hierbij staat per beleidstoevoeging een korte, inhoudelijke beschrijving met daarbij de financiële vertaling.

In een enkel geval staat ook een beleidsontwikkeling beschreven, die in het licht van de later op te stellen begroting relevant is.

- *Hoofdstuk 3: Een prioritering in beleidstoevoegingen*

Met de prioritering in deze kadernota van de beleidstoevoegingen wordt een inhoudelijk kader aan het college meegegeven voor het opstellen van de begroting. Hiermee wordt door de gemeenteraad vooraf aangegeven welke zaken belangrijk worden gevonden en welke minder belangrijk. De 10 genoemde structurele beleidstoevoegingen zijn in dit hoofdstuk gerangschikt op belangrijkheid van 1 tot en met 10, evenals de 4 incidentele beleidstoevoegingen, die gerangschikt zijn op belangrijkheid van 1 tot en met 4. Afhankelijk van de ruimte die na verwerking van o.a. de meicirculaire ontstaat, kan bepaald worden welke beleidstoevoegingen in de begroting verwerkt kunnen worden en welke niet ofwel welke zaken boven en welke juist onder de "zaaglijn" uitkomen.

Kadernota 2021

Om de raad in staat te stellen nog meer aan de voorkant te sturen, wordt voorgesteld om voor de Begroting 2021 in april 2020 een werksessie met raadsleden te houden voor de inhoud van de Kadernota 2021. In deze sessie kunnen raadsleden over beleidsthema's met ambtelijke ondersteuning van gedachten wisselen, komen tot gewenste beleidstoevoegingen en een daarbij behorende prioritering. Naast deze werksessie kan het Inwonerspanel ingezet worden om input op te halen voor de kaders van de Begroting 2021. Via deze weg kunnen ook inwoners een prioritering aangeven in de gewenste beleidstoevoegingen.

Hoofdstuk 1: Financieel perspectief

1. Het financieel perspectief

Er zijn enkele algemene opmerkingen te maken ten aanzien van ons meerjarig financieel perspectief:

1. Algemeen kader is een meerjarig sluitende begroting. Dit is een afspraak die eerder is vastgelegd in het Waalres Akkoord.
2. Het resultaat van de Jaarrekening 2018 en de 4^e Turap 2019 geven op dit moment weinig financiële ruimte richting Begroting 2020.
3. Verder dient rekening gehouden te worden met zaken die de komende tijd nog verwerkt dienen te worden in de begroting en die hierop een negatief effect zullen hebben.
4. Bovenstaande betekent dat er naar verwachting weinig tot geen ruimte zal zijn voor nieuwe ambities in 2020 e.v.
5. Daar kan tegenovergesteld worden dat de meeste ambities uit het Waalres Akkoord vorig jaar al in de begroting zijn opgenomen.
6. Tevens kan er van uit gegaan worden dat het Rijk met een tegemoetkoming gaat komen voor de tekorten in de Jeugdzorg, hetgeen de druk wat zal doen afnemen.
7. Er wordt nu reeds gezocht naar eventuele ombuigingen die mogelijk zijn, indien deze bij het opstellen van de Begroting 2020 noodzakelijk blijken.
8. Ondanks dat op dit moment de kans niet groot wordt geacht dat er (veel) ruimte in de Begroting 2020 gaat ontstaan, zijn in deze kadernota toch gewenste beleidstoevoegingen opgenomen, voor het geval er toch ruimte in de Begroting 2020 ontstaat. Deze zijn opgenomen in hoofdstuk 2.

1.1. Het financieel vertrekpunt

Ter kennisname treft u hierbij de laatst bekende cijfers uit de Begroting 2019. Dit zijn de cijfers van de **4^e Turap 2019**. De 4e Turap zal worden vastgesteld in de raadsvergadering van 21 mei 2019. Het jaarrekeningresultaat is nog niet toegevoegd aan de hieronder opgenomen reserves.

Berekening budgettaire ruimte (na verwerking 4e Turap 2019)				
	2019	2020	2021	2022
<i>Bedragen * € 1.000 (V=voordeel, N=nadeel)</i>				
Saldo begroting:				
Primaire begroting 2019	11 V	65 V	11 V	1 V
Septembercirculaire 2018 (1e wijz. 2019)	-13 N	41 V	26 V	87 V
Onvoorzien lasten structureel 2019	90 V	90 V	90 V	90 V
Eenmalig onvoorzien begroting 2019	100 V			
Totaal besteedbaar	188 V	196 V	127 V	178 V
Mutaties ten laste van onvoorzien 2019				
9e Turap 2018	-35 N	-5 N	-5 N	-5 N
1e Turap 2019	239 V	0	0	0
2e Turap 2019	-12 N	0	0	0
3e Turap 2019	-70 N	-70 N	-70 N	-70 N
4e Turap 2019	-148 N	-55 N	-55 N	-55 N
Tot.mutaties ten gunste/ laste onvoorzien	-26 N	-130 N	-130 N	-130 N
Resultaat (na verwerking 4e Turap 2019)	162 V	66 V	-3 N	48 V

Voor het dekken van éénmalige uitgaven kan een onttrekking worden gedaan uit een van de algemene reserves:

Omschrijving	Stand per 31-12-2018	nog uit te geven kredieten	vrij te besteden
Algemene reserves			
01 Algemene bufferreserve	3.417.144	115.000	3.302.144
02 Algemene reserve vrij besteedbaar	1.030.360	660.431	369.929
03 Algemene reserve grondexploitatie	886.085	212.000	674.085
04 Algemene reserve sociaal domein	625.827	223.831	401.996
Algemene reserves	5.959.416	1.211.262	4.748.154

1.2 Financiële kaders voor nog te verwerken posten in de begroting 2020

De cijfers voor de jaren 2020 t/m 2022 uit de 4^e Turap 2019 zoals hierboven weergegeven geven een indicatie voor de saldi van genoemde jaren. Wij verwachten nog verschillende aanpassingen op deze saldi.

1. In de 5^e of volgende Turap wordt naar verwachting een tekort in de Jeugdhulp en WMO opgenomen.

- In de raadsinformatiebrief van 13 mei 2019 bent u over het tekort in de Jeugdhulp reeds geïnformeerd. Dit tekort zal naar verwachting verwerkt worden in de 5^e en/of volgende turap. Zoals ook aangegeven in deze raadsinformatiebrief is de verwachting dat het Rijk met maatregelen komt en (structureel) extra financiële middelen beschikbaar zal stellen aan gemeenten. De discussie hierover is volop gaande, maar conclusies zijn hieraan nog niet te verbinden.

2. Formatie-uitbreiding is onvermijdelijk om uitvoering te geven aan onze wettelijke taken. Om uitvoering te geven aan al onze taken is een formatie-uitbreiding van 5 fte noodzakelijk. Hiervoor is vooralsnog geen dekking in de begroting.

3. Op basis van o.a. de jaarrekeningcijfers 2018 zal verder moeten worden gekeken of de ramingen van 2020 moeten worden opgehoogd/verlaagd.

Overige kaders:

- *Areaaluitbreidingen*
In de Begroting 2020 worden de kosten voor extra onderhoud ten gevolge van areaaluitbreidingen daar waar nodig verwerkt.
- *Loonkosten*
In de Begroting 2020 wordt aangesloten bij de landelijke loonschalen die van toepassing zijn voor ons. Als er nog geen CAO is vastgesteld voor 2019-2020 zal er een inschatting worden gemaakt van de loonstijgingen voor de jaren 2019 en 2020.
- *Rente*
In de Begroting 2020 worden onze investeringen afgeschreven rekening houdende met de geldende afschrijvingstermijnen. Het rentepercentage wordt (voor 2020) voorlopig vastgesteld op 0%.
- *Algemene uitkering*
In de Begroting 2020 wordt de meicirculaire van het Gemeentefonds verwerkt. De algemene uitkering bestaat uit vele parameters. Voor de Begroting 2020 zullen deze parameters na ontvangst nog moeten worden doorgerekend.
- *OZB*
In de Begroting 2020 wordt het OZB-percentage verhoogd volgens de "Nationale consumentenprijsindex (CPI)", een verdere verhoging dient altijd gemotiveerd te worden.
- *GR-en*
In de Begroting 2020 worden de bijdragen aan de vier grote GR-en geïndexeerd zoals afgesproken in de beleidsnotitie Kaders P&C-documenten van de vier grote GR-en.

1.3 Reeds in begroting 2019 e.v. opgenomen ambities uit het Waalres Akkoord.

Hoewel er in 2018 geen kadernota door de gemeenteraad is vastgesteld, zijn de meeste nieuwe ambities uit het Waalres Akkoord reeds verwerkt in de Begroting 2019 e.v. Hieronder is een overzicht opgenomen welke beleidstoevoegingen dit betreft:

Omschrijving ambitie	bedrag	Eenm/Str
Acties i.h.k.v. burgerparticipatie	15.000	S
Ondersteunen burgerinitiatieven	15.000	S
Centrum Aalst en Waalre als ontmoetingsplek zeker stellen	60.000	S
Ophogen wegenonderhoud	200.000	S
Groenbeleidsplan	175.000	S
Uitbreiding formatie Integraal Veiligheidsbeleid	80.000	S
Basisteambreed aanpak ondermijning en handhaving	<u>20.000</u>	S
Totaal structureel	565.000	
Onderzoek naar een Oost-West verbinding	15.000	E
Analyse huidige en toekomstige energievraag	20.000	E
Duurzaam warmteplan	50.000	E (3 jr)
Onderzoek varianten afvalproef	25.000	E
Draagvlakpeiling informatiebijeenkomsten afval	10.000	E
Opstellen visie op goed wonen	<u>20.000</u>	E
Totaal incidenteel (alleen voor 2019)	140.000	

1.4 Wat wordt de vrije ruimte?

Op dit moment bestaat geen duidelijkheid in hoeverre er "vrije ruimte" in onze begroting zit voor nieuw beleid. Veel zal afhangen van de meicirculaire en de tegemoetkoming die naar verwachting gaat komen voor de tekorten in de Jeugdzorg.

Er zijn verschillende scenario's denkbaar voor de Begroting 2020:

1. Er ontstaat voldoende ruimte voor alle beleidstoevoegingen genoemd in hoofdstuk 2 en deze beleidstoevoegingen worden in de Begroting 2020 opgenomen.
- 2a. Er ontstaat beperkte ruimte voor beleidstoevoegingen. Op basis van een door de raad aangegeven prioritering zal een deel van de beleidstoevoegingen genoemd in hoofdstuk 2 worden opgenomen in de Begroting 2020 (boven de "zaaglijn").
- 2b. Er ontstaat beperkte ruimte voor beleidstoevoegingen. Met behulp van ruimtescheppers (ombuigingen) worden meer beleidstoevoegingen in de Begroting 2020 opgenomen.
3. Er ontstaat geen enkele ruimte, er zijn geen ruimtescheppers en geen van de beleidstoevoegingen genoemd in hoofdstuk 2 worden in de Begroting 2020 opgenomen.
4. Er is niet alleen geen enkele ruimte, er is zelfs sprake van een tekort. Om dit tekort te dekken zullen ruimtescheppers (ombuigingen) moeten worden gevonden. Als er desondanks toch gekozen wordt voor beleidstoevoegingen zullen éxtra ruimtescheppers moeten worden gevonden.

In scenario 2b en scenario 4 zijn ruimtescheppers (ombuigingen) nodig om de begroting sluitend te krijgen.

Waar kan dan aan gedacht worden?:

1. De inkomsten te verhogen door belastingen verhogen c.q. invoeren

Bijvoorbeeld OZB, Toeristenbelasting, Hondenbelasting, Forensenbelasting en Parkeerbelasting. Voorgaande belastingen zijn gebonden aan wet- en regelgeving. Tevens heeft de gemeenteraad over de meeste een standpunt ingenomen.

2. Reserves in te zetten om incidentele beleidstoevoegingen mee te dekken.

3. De uitgaven te verlagen door:

- De huidige begroting door te lopen en bezien waar ramingen verlaagd kunnen worden
- De huidige begroting doorlopen en bezien waar posten geschrapt kunnen worden

Zoals ieder jaar zal ook dit jaar deze doorlichting van de begroting op kritische wijze plaats vinden om eventuele ruimtescheppers te vinden.

Bovengenoemde ruimtescheppers zullen (indien nodig) voorgesteld worden als deel van het voorstel van de Begroting 2020.

Hoofdstuk 2: Beleidstoevoegingen en ontwikkelingen

Inleiding

In dit hoofdstuk staan gewenste beleidstoevoegingen en eventueel daarmee samenhangende ontwikkelingen voor 2020 en verder, mede in het licht van het Waalres Akkoord. De indeling is aan de hand van de programma's uit de begroting. Per programmaonderdeel wordt de doelstelling van het programma zoals opgenomen in de begroting weergegeven. Verder kan een onderscheid gemaakt worden tussen ontwikkelingen waarvoor in deze kadernota géén financiële consequenties zijn meegenomen, maar die wel relevant zijn in het licht van de begroting ('beleidsontwikkelingen' genoemd) en wensen in het licht van onze doelstellingen waarvoor wél financiële consequenties zijn opgenomen ('beleidstoevoegingen' genoemd). Zaken die reeds zijn vastgelegd in de meerjarenbegroting én nieuwe zaken die onontkoombaar zijn (zie hoofdstuk 1.2) zijn in deze Kadernota niet opgenomen. Deze zijn/komen aan de orde bij de behandeling van de Begroting 2020.

Hieronder is volgens de indeling van de programmabegroting 2019 een overzicht van beleidstoevoegingen opgenomen. De nummering komt terug in de volgende paragrafen, met daarbij een toelichting per programma.

Tabel **zonder** prioritering:

Kadernota 2020 lasten structureel						
Programma omschrijving		krediet	2020	2021	2022	2023
0.1	Adviseur burgerparticipatie/strategisch communicatieadviseur		60.000	100.000	100.000	100.000
1.2	Buurtbemiddeling		5.000	5.000	5.000	5.000
5.3	Kunst en Cultuurbeleid		50.000	50.000	50.000	50.000
6.1	Crisisdienst verwarde personen/Wijk GGZ-er		22.000	22.000	22.000	22.000
6.4	Ophoging re-integratiebudget		50.000	50.000	50.000	50.000
6.6	Uitbreiding dagopvang Neffe de Kerk/ De Pracht		25.000	25.000	25.000	25.000
6.6	Sociale kaart		15.000	5.000	5.000	5.000
6.6	Clientenondersteuning/opleidingskosten		5.000	5.000	5.000	5.000
8.1	Centrumontwikkeling Aalst (Vitaal Dorpshart) afschrijven vanaf 2023 (40.000 per jaar)	1.000.000				40.000
8.3	Meetnet luchtkwaliteit		22.500	22.500	22.500	22.500
			254.500	284.500	284.500	324.500
Kadernota 2020 lasten incidenteel						
3.1	Opstellen Ontwikkelingsvisie bedrijventerein De Voldijn		20.000			
6.6	Pilot domotica KTWaalre		25.000			
7.4	Uitvoeren Regionale Energie Strategie		50.000			
8.1	P-HUB proceskosten		50.000			
			145.000			
Totaal structureel en incidenteel			399.500	284.500	284.500	324.500

0 Bestuur en ondersteuning

0.1 Bestuur

Bestuurlijke ontwikkelingen

Bij het opstellen van deze kadernota bestond nog onduidelijkheid over hoe de samenwerking binnen de raad eruit gaat zien na het beëindigen van de samenwerking binnen de coalitie die het Waalres Akkoord heeft opgesteld. Het is op dit moment onzeker of een doorstart door de samenwerkende partijen tot de mogelijkheden behoort of dat tot een andere samenwerking gekomen gaat worden. Of en zo ja hoe dit de uitgangspunten uit het Waalres Akkoord zal beïnvloeden en daarmee de basis voor de meerjarenbegroting is onduidelijk. Zolang de raad hierover niet een expliciet besluit heeft genomen wordt het Waalres Akkoord als de basis voor deze kadernota beschouwd.

Beleids toevoeging

Adviseur burgerparticipatie/strategische communicatieadviseur

Met het vaststellen van de kadernota Burgerparticipatie en Burgerinitiatieven is budget beschikbaar gesteld voor een adviseur burgerparticipatie/strategische communicatieadviseur voor de duur van twee jaar. In juni 2020 loopt deze periode af. Gezien de ambities die op dit terrein bestaan is het structureel maken van deze functie wenselijk.

Beleids toevoeging:

Voorgesteld wordt om in de begroting voor 2020 een **structureel** bedrag op te nemen ad. € 100.000 **vanaf** juni 2020.

1 Veiligheid

1.2 Openbare orde en veiligheid

Doelstelling

Op het gebied van veiligheid wordt intensief samengewerkt met de Integraal Veiligheidscoördinatoren van de Kempengemeenten en partners als politie, OM, belastingdienst, Veiligheidsregio, Zorg- en Veiligheidshuis, het Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC) en de woningcorporaties.

Het Integraal Veiligheidsplan voor de periode 2019 — 2022 kent de volgende doelstellingen voor basisteam de Kempen:

- Een verdere afname van de criminaliteit;
- Een toename van het veiligheidsgevoel;
- Het verankeren van veiligheid in de kernen, wijken en buurten;
- Het voorkomen en bestrijden van criminaliteit, incidenten en verstoringen van de openbare orde.

Beleidstoevoeging

Buurtbemiddeling

In het geval van conflicten tussen inwoners/buren, waardoor de sociale cohesie in de buurt wordt aangetast, is buurtbemiddeling een instrument dat vaak met succes wordt ingezet. De wens is deze bemiddeling vanuit de gemeente te kunnen inzetten.

Beleidstoevoeging:

Voorgesteld wordt om in de begroting voor 2020 *structureel* een bedrag op te nemen ad. € 5.000 **vanaf** 2020.

2 Verkeer, vervoer en waterstaat

2.1 Verkeer en vervoer

Doelstelling

- Het verbeteren en in stand houden en daar waar gewenst vernieuwen van de infrastructuur, om de kwaliteit van de openbare ruimte te verhogen.
- Het verbeteren van de verkeersveiligheid, de luchtkwaliteit en de leefomgeving, door de doorgaande routes zoals de Eindhovenseweg en de Traverse onaantrekkelijk te maken voor doorgaand autoverkeer en te verbieden voor (doorgaand)vrachtverkeer. Het ontmoedigen van het doorgaand (vracht)verkeer op de oost-west route (Willibrorduslaan-Julianalaan) en in de woonwijken. Het verbeteren van de fietsinfrastructuur.

Beleidsontwikkeling

Duurzaam door Waalre

Voor het project Duurzaam Door Waalre (DDW: herinrichting Eindhovenseweg en Traverse Waalre-dorp) is voor de realisatie van de hierin vervatte ambities een grote mate van externe financiering noodzakelijk. Er wordt dan ook ingezet op bijdragen uit verschillende externe financieringsfondsen. Daarnaast is in het Investeringsplan 2019-2022, zoals opgenomen in de Begroting 2019, voor DDW een eigen gemeentelijke investering van 2.000.000 euro opgenomen. Dit is exclusief de voorbereidingskosten en exclusief de beoogde investeringen in het centrumgebied van Aalst (Den Hof).

Op basis van het met uw raad afgesproken vervolgproces DDW is het de verwachting dat er rond medio 2019, op basis van de eerste concept-schetsen, gedetailleerdere kostenramingen beschikbaar zijn. Deze kunnen er toe leiden dat er aanleiding is om deze eigen investeringsruimte van 2 miljoen bij te stellen. Dit zou dan eventueel nog een plaats kunnen krijgen in de Begroting 2020.

3 Economie

3.1 Economische ontwikkeling

Doelstelling

- Het behouden en versterken van een vitaal economische gemeenschap in Waalre.

Beleids toevoeging

Opstellen Ontwikkelingsvisie bedrijventerrein De Voldijn

Zoals aan uw raad gemeld in de raadsinformatiebrief van mei 2019 komt uit de aanbevelingen van het Stec-rapport naar voren dat het wenselijk is om toekomstvisies/ ontwikkelvisies op te stellen voor de 3 werklocaties in Waalre: 't Broek, de Voldijn en Diepenvoorde. In dit proces zullen eigenaren en ondernemers intensief worden betrokken. Hiervoor is werkbudget noodzakelijk.

Beleids toevoeging:

Voorgesteld wordt om in de begroting voor 2020 een **incidenteel** bedrag op te nemen ad. € 20.000 **voor 2020**.

4 Onderwijs

Er zijn ten aanzien van dit programma geen bijzondere beleidsontwikkelingen te vermelden die om beleids toevoegingen vragen.

5 Sport, cultuur en recreatie

5.3 Cultuur

Doelstelling

- Een bijdrage leveren aan de brede ontwikkeling van de inwoners van Waalre (o.a. historisch erfgoed, muziek, literatuur, kunst), waarbij de eigen verantwoordelijkheid en het organiserend vermogen van de inwoners en organisaties leidend is. De gemeente heeft hierin een faciliterende en stimulerende rol.

Beleids toevoeging

Kunst- en Cultuurbeleid

In het Waalres Akkoord heeft het college de opdracht gekregen om een startnotitie op te stellen om te komen tot een nieuw Kunst- en Cultuurbeleid. Deze startnotitie zal in 2020 uitgevoerd worden. Onderdeel hiervan kan zijn de ondersteuning van het Muziekcentrum in Eindhoven. Dit wordt bij de totstandkoming van dit beleid nader onderzocht.

Beleids toevoeging:

Voorgesteld wordt om in de begroting voor 2020 een **structureel** bedrag op te nemen ad. € 50.000 **vanaf** 2020.

6 Sociaal domein

Beleidsontwikkeling

De raads werkgroep Sturing Sociaal Domein heeft eind 2017 vastgesteld dat het sturen op het terrein van de WMO en de Jeugdzorg moeilijk is. Er is steeds meer inzicht in kwantitatieve gegevens, maar door de manier waarop de (landelijke) wetgeving in elkaar zit en doordat er een openeindfinanciering bestaat, is daadwerkelijk 'aan de knoppen' zitten volgens de werkgroep op dit moment niet mogelijk. Diezelfde raads werkgroep heeft vastgesteld dat de beleidsdoelen zoals opgenomen in de visie 'Persoonlijk en dichtbij' nog steeds van toepassing zijn. Om zaken beheersbaar te maken is het nodig dat in het begin van de keten wordt geïnvesteerd door terugdringen van de doorstroom naar het einde van de keten (minder zware hulp door versterking van de structuren in de gemeenschap).

Onderstaande beleids toevoegingen zijn met name daarop gericht. Tot en met 2020 is een krediet beschikbaar voor preventieve maatregelen in het Sociaal Domein. Daarna is hiervoor wellicht een nieuw (aanvullend) krediet nodig. Hier zal dan in de Kadernota 2021 op terug gekomen worden.

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Doelstelling

- Een laagdrempelige voorziening voor alle vragen over zorg en welzijn zoals de WMO, jeugd en gezin, leerplicht, minimaregelingen, werk en inkomen, schuldhulpverlening en mantelzorg.
- Er wordt uitgegaan van een integrale aanpak met een preventief karakter. Er is één contactpersoon per gezin of alleenstaande. Er wordt nadrukkelijk gekeken naar de zelfredzaamheid, wat iemand zelf kan en waar hulp/ondersteuning bij nodig is.

Beleids toevoegingen

Clientenondersteuning/opleidingskosten

In het licht van de inclusieve samenleving ondersteunt de gemeente vrijwilligers die op hun beurt weer cliënten van de gemeente ondersteunen. Deze vrijwilligers worden door de gemeente ondersteund, onder andere door opleidingen.

Beleids toevoeging:

Voorgesteld wordt om in de begroting voor 2020 **structureel** een bedrag op te nemen ad. € 5.000 **vanaf** 2020.

Sociale Kaart

In een Sociale Kaart vinden burgers en hulpverleners informatie over organisaties en hun aanbod van diensten, producten en activiteiten in het sociale domein. De wens is deze beschikbaar te hebben voor inwoners en hulpverleners uit Waalre en omgeving.

Beleids toevoeging:

Voorgesteld wordt om in de begroting voor 2020 structureel een bedrag op te nemen ad. € 5.000 **vanaf** 2020 en incidenteel in 2020 een bedrag van € 10.000.

Crisisdienst verwarde personen/Wijk GGZ-er

De aanpak rondom verwarde personen heeft de afgelopen jaren volop in de belangstelling gestaan. Vooral omdat deze aanpak ingewikkeld is, vele facetten kent en vele betrokken partijen. Meer dan voorheen wordt naar gemeenten gekeken om hier een signalerende- én een regisseursrol te vervullen. Er wordt naar gestreefd in navolging van vele andere gemeenten in 2020 een pilot te starten met Lumens om die rol beter te kunnen vervullen.

Beleids toevoeging:

Voorgesteld wordt om in de begroting voor 2020 **structureel** een bedrag op te nemen ad. € 22.000 **vanaf** 2020.

6.2 Wijkcentra

Doelstelling

- Inwoners de mogelijkheid bieden om deel te nemen aan en/of gebruik te maken van cultureel maatschappelijke activiteiten, wijkzorg en wijk overstijgende activiteiten en/of speciale ruimte vragende activiteiten te faciliteren. We bieden levensloopbestendige wijken en buurten. Wij borgen de mogelijkheid voor ontmoeten in elke wijk voor nu en later. We hebben duidelijke kaders over het opdrachtgeverschap, het eigenaarschap, commerciële exploitatie, subsidiering en de wenselijkheid van privatisering van gemeentelijk vastgoed. We organiseren hiervoor een raadsbrede discussie rondom de gemeenschapshuizen en sportaccommodaties.

Beleidstoevoeging

Uitbreiding dagopvang Neffe de Kerk/ De Pracht

Zowel de dagopvang Neffe de Kerk en De Pracht hebben gevraagd om een capaciteitsuitbreiding van één dagdeel per week.

Beleidstoevoeging:

Voorgesteld wordt om in de begroting voor 2020 **structureel** een bedrag op te nemen ad. € 25.000 **vanaf** 2020.

6.4 Begeleide participatie

Doelstelling

- Doel van de Participatiewet is om inwoners met een beperkt arbeidsvermogen kansen op regulier werk te bieden. Voor inwoners met een arbeidsvermogen van 30 tot 80% wordt ondersteuning ingezet. De Participatiewet en het gemeentelijke beleid leveren een bijdrage aan de versterking van gelijke kansen voor inwoners met een arbeidsvermogen op de reguliere arbeidsmarkt.
- Zorg dragen voor een natuurlijke afbouw van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) waarvan de toegang vanaf 1 januari 2015 is afgesloten.

Beleidstoevoeging

Ophoging re-integratiebudget

De gemeente betaalt een begeleidingsvergoeding aan de Ergon voor inwoners met een beperkt arbeidsvermogen die gebruik maken van een loonkostensubsidie. Het aantal inwoners dat hier gebruik van maakt is de afgelopen jaren gestegen. Dat vraagt om een structurele ophoging van dit budget. Naast de kosten voor re-integratie via Ergon is dit budget ook beschikbaar voor overige re-integratie mogelijkheden.

Beleidstoevoeging:

Voorgesteld wordt om in de begroting voor 2020 **structureel** een bedrag op te nemen ad. € 50.000 **vanaf** 2020.

6.6 Wmo-beleid/ AWBZ transitie

Doelstelling

- Inwoners in staat stellen op een zo volwaardig en gelijkwaardig mogelijke manier deel te nemen aan de samenleving en onderdeel uit te laten maken van die samenleving.
- Dit geldt in het bijzonder voor inwoners die wij tot de "kwetsbare burgers" rekenen. Hierbij geldt dat de inwoner zelf in eerste instantie naar oplossingen binnen het eigen sociale netwerk zoekt. De gemeente kan hierbij ondersteunen en fungeert als vangnet als er binnen het eigen sociale netwerk geen oplossing kan worden gevonden.
- Bieden van een passend zorgaanbod (of ondersteunen bij het vinden van een passend zorgaanbod) voor inwoners die zich met een (hulp)vraag bij de gemeente Waalre melden
- Een goede relatie opbouwen en onderhouden tussen het CMD/PlusTeam, de huisartsen en de wijkverpleegkundigen in Waalre om de processen rondom de zorg van inwoners goed te organiseren en ervoor de zorgen dat er korte lijnen zijn tussen de verschillende partijen.

Beleidstoevoeging

Pilot domotica KTWaalre

In samenwerking met KTWaalre wordt een project beoogd, waarmee ouderen langer thuis in hun eigen huis kunnen blijven doormiddel van innovatieve technische hulpmiddelen. Het betreft een project op basis van cofinanciering met de inwoners die hieraan deelnemen.

Beleidstoevoeging:

Voorgesteld wordt om in de begroting voor 2020 een **incidenteel** bedrag op te nemen ad. € 25.000 **voor** 2020.

7 Volksgezondheid en milieu

7.4 Duurzaamheid en Milieu

Doelstelling

- Een bijdrage leveren aan het behalen van de klimaatdoelen van Parijs, binnen de schaal en maat van de gemeente Waalre.
- Voortrekkersrol blijven vervullen in de regio op het gebied van duurzame energie en de zorg voor een beter milieu.
- Bij alle opgaven streven naar een duurzame balans tussen de drie P's (ecologische, economische en sociale doelen).
- De duurzaamheidsambities uit het Uitvoeringsprogramma 2018-2022 waarmaken.

Beleidstoevoeging

Uitvoering Regionale Energiestrategie

In de Metropoolregio Eindhoven wordt op dit moment gewerkt aan een Regionale Energie Strategie. Op dit moment wordt hier in 30 regio's bottom-up aan gewerkt om invulling te geven aan het Klimaatakkoord. De uitvoering hiervan betekent langdurige en complexe veranderingsprocessen die moeten leiden tot het uitvoeren van (complexe) energiemaatregelen, projecten, plannen e.d. De uitvoering zal in 2020 e.v. handen en voeten krijgen. Hiertoe is een werkbudget benodigd, ondermeer voor de verdere samenwerking in deze met Waalre Energie Lokaal.

Beleidstoevoeging:

Voorgesteld wordt om in de begroting voor 2020 **incidenteel** een bedrag op te nemen ad. € 50.000 (krediet) **voor** 2020.

8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

8.1. Centrumontwikkeling Aalst (Vitaal Dorpshart)

Doelstelling

- Samen met ondernemers (winkeliers en eigenaren) en inwoners zorgen voor een toekomstbestendig en vitaal dorps hart Aalst. We streven naar een compact centrum, goed en logisch bereikbaar voor alle modaliteiten, zichtbaar, een levendig hart waar mensen elkaar graag ontmoeten, van een duurzame en hoge kwaliteit voor zowel het vastgoed als de openbare ruimte.
- Door de oprichting van de BIZ Den Hof is inmiddels de samenwerking tussen de ondernemers en vastgoedeigenaren verstrekt.

Beleids toevoeging

De komende jaren gaan we aan de slag met de centrumontwikkeling in Aalst (Vitaal Dorps hart Aalst). Er is al 1 miljoen euro (krediet) gereserveerd in de begroting. Dit is naar verwachting onvoldoende.

Op basis van de gebiedsvisie uit 2017 is een globale kostenverkenning gemaakt. Berekend zijn investeringen in de realisatie van een aantal bouwvelden (kosten circa 1,4 miljoen) en investeringen in de (her)inrichting openbare ruimte (kosten circa 2,1 miljoen). Totaal zijn de verwachte investeringskosten dan ook grofweg geraamd op zo'n 3,5 miljoen euro. De dekking hiervoor zal deels gezocht moeten worden in gemeentelijke fondsen (bijdrage rioleringsfonds, Lokaal Fonds,) maar ook externe bijdragen van bijvoorbeeld de provincie.

Eind 2019 zal een duidelijke keuze voor ontwikkelingsrichting van het centrum van Aalst zijn gemaakt en kan de kostenraming en eventuele dekking worden aangescherpt. Ophoging van het krediet van 1 miljoen euro lijkt echter onvermijdelijk.

Beleids toevoeging:

Voorgesteld wordt om in de begroting voor 2020 **incidenteel** een bedrag op te nemen ad. 1 miljoen euro (krediet) **voor** 2020. Vanaf 2023 worden de lasten over 25 jaar afgeschreven.

Beleidsontwikkeling

P-HUB proceskosten

Eerder hebben wij u per raadsinformatiebrief (maart 2019) en tijdens een raadsinformatieavond (mei 2019) geïnformeerd over de parkeerbehoefte zoals die speelt in de omgeving van de bedrijvenlocaties in Eindhoven-Zuid en de zoektocht hiervan naar een parkeerterrein op Waalres grondgebied. Als samenwerkingspartner in het stedelijk gebied herkennen wij het belang van een goede bereikbaarheid. Onder voorbehoud van instemming van uw raad hebben wij aangegeven alleen invulling te kunnen geven aan de invulling hiervan wanneer ook de belangen van de inwoners van Waalre worden gediend en recht wordt gedaan aan de kwaliteit van het gebied Dommeldal de Hogt. Om als gemeente Waalre zelf de regie te nemen, hebben wij een bureau in de arm genomen die een integrale studie uitvoert naar de randvoorwaarden en mogelijkheden voor een parkeervoorziening in het beoogde gebied. Parallel daaraan zijn we hierover in gesprek met diverse partners (o.a. provincie).

Beleidstoevoeging

Deze majeure opgave zal naar verwachting ook in 2020 nog vol op de agenda staan. Een werkbudget om aan dit proces volwaardig invulling te geven is dan ook noodzakelijk. Het streven blijft daarbij om in deze de regie te voeren en te houden en de kansen rondom deze ontwikkeling optimaal te benutten.

Beleidstoevoeging:

Voorgesteld wordt om in de begroting voor 2020 *incidenteel* een bedrag op te nemen ad. € 50.000 euro **voor** 2020.

8.3 Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH)

Doelstelling

- Het op een adequate, doelmatige en kwalitatief hoogwaardige wijze uitvoeren van taken op het gebied van Vergunningverlening, Toezicht & Handhaving (VTH), in samenwerking met de omgevingsdienst, buurgemeenten of andere partners.
- Een betrouwbare en voorspelbare dienstverlening aan inwoners, verenigingen en bedrijven op het gebied van Vergunningverlening Toezicht & Handhaving te verlenen.

Beleidstoevoeging

Meetnet luchtkwaliteit

Met de komst van de Omgevingswet is het in het kader van gezondheid noodzakelijk om de omgevingskwaliteit te monitoren en te evalueren. Een geschikt monitoringsinstrument is om voor de gehele regio een innovatief meetnet luchtkwaliteit in te richten. De wens is om minimaal 3 meetpunten te plaatsen. Er wordt nader onderzocht of het meten van geluid toegevoegde waarde heeft.

Beleidstoevoeging:

Voorgesteld wordt om in de begroting voor 2020 *structureel* een bedrag op te nemen ad. € 22.500 **vanaf** 2020.

Hoofdstuk 3: Een prioritering in beleidstoevoegingen

Voorgesteld wordt de volgende prioritering te hanteren bij het opstellen van de Begroting 2020 e.v. Afhankelijk van de ruimte die na verwerking van o.a. de meicirculaire ontstaat, wordt bepaald welke beleidstoevoegingen in de begroting verwerkt kunnen worden en welke niet ófwel welke zaken boven en welke juist onder de "zaaglijn" uitkomen.

<u>Kadernota 2020 lasten structureel</u>						
Prioriteit	Programma omschrijving	krediet	2020	2021	2022	2023
1	0.1 Adviseur burgerparticipatie/strategisch communicatieadviseur		60.000	100.000	100.000	100.000
2	6.1 Crisisdienst verwarde personen/Wijk GGZ-er		22.000	22.000	22.000	22.000
3	8.1 Centrumontwikkeling Aalst (Vitaal Dorpshart) afschrijven vanaf 2023 (40.000 per jaar)	1.000.000				40.000
4	6.4 Ophoging re-integratiebudget		50.000	50.000	50.000	50.000
5	6.6 Uitbreiding dagopvang Neffe de Kerk/ De Pracht		25.000	25.000	25.000	25.000
6	6.6 Sociale kaart		15.000	5.000	5.000	5.000
7	5.3 Kunst en Cultuurbeleid		50.000	50.000	50.000	50.000
8	6.6 Clientenondersteuning/opleidingskosten		5.000	5.000	5.000	5.000
9	8.3 Meetnet luchtkwaliteit		22.500	22.500	22.500	22.500
10	1.2 Buurtbemiddeling		5.000	5.000	5.000	5.000
			254.500	284.500	284.500	324.500
<u>Kadernota 2020 lasten incidenteel</u>						
1	8.1 P-HUB proceskosten		50.000			
2	7.4 Uitvoeren Regionale Energie Strategie		50.000			
3	3.1 Opstellen Ontwikkelingsvisie bedrijventerein De Voldijn		20.000			
4	6.6 Pilot domotica KTWaalre		25.000			
			145.000			
			399.500	284.500	284.500	324.500